

مجموعه بیانات
رهبر معظم انقلاب
حضرت امام خامنه‌ای (حفظه الله...)
در خصوص تحدید نسل
و افزایش جمعیت

ستاد مردمی ایران جوان

حرکت مردمی گفتمانی فرهنگی افزایش جمعیت

مسئله‌ی نمای جوان برای کشور یک مسئله‌ی اساسی و مهم و تعیین کننده است. فرهنگ سازی در این مسئله مثل خیلی از مسائل دیگر اجتماعی، حرف اول را میزند؛ باید فرهنگ سازی بشود که متأسفانه امروز این فرهنگ سازی نیست، تعطیل است. **بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار با**

اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

این مسئله‌ی افزایش نسل و اینها جزو مباحث مهمی است که واقعاً همه‌ی مسئولین کشور - نه فقط مسئولین اداری - روحانیون، کسانی که منبرهای تبلیغی دارند، باید در جامعه درباره‌ی آن فرهنگ سازی کنند؛ از این حالتی که امروز وجود دارد - یک بچه، دو بچه - باید کشور را خارج کنند. رقم صد و پنجاه میلیون و دویست میلیون را اول امام گفتند - و درست هم هست - ما باید به آن رقمها برسیم. **بیانات رهبر معظم**

انقلاب در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۵/۳

بسته تبلیغی جمعیت ویژه طلاب علوم دینی، مبلغین و ائمه جماعات مساجد

شعبان المعظم سال ۱۴۳۵ هجری قمری

مجموعه بیانات رهبر معظم انقلاب (حفظه...) در خصوص تحدید نسل و افزایش جمعیت

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

آدرس دبیرخانه: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی (ره)، بین ۴۸ و ۵۰، پلاک ۹۰۲، تلفن: ۸۵۵۸۰۱۴-۵۱۱

سامانه پیامک: ۳۰۰۳۳۰۰۱۳۹۲

پست الکترونیک: iranejavan@chmail.ir

افزایش جمعیت در نگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی

بیان انتقادات بی پرده رهبر معظم انقلاب و دغدغه ایشان نسبت به روند کاهشی جمعیت ایران اسلامی در سخنرانی های اخیر معظم له، نشان از این دارد که بی توجهی به این مهم می تواند مشکلات بزرگ امنیتی، اقتصادی و فرهنگی برای نظام اسلامی را به بار آورد. در ذیل به محورهای اصلی، مهم و کلیدی سخنان معظم له در این باره اشاره می گردد.

بهترین چیز (برای دشمنان) این است که ایران یک کشوری باشد با بیست سی میلیون جمعیت
که نصف این جمعیت هم کهن سال و میان سال و از کار افتاده باشند؛ این برایشان بهترین چیز
است.

یک مسئله مسئلهی جمعیت است که حالا سیاستهای جمعیت اِبلاغ شد؛ خوشبختانه مسئولین هم تجاوب کردند به این سیاستهای جمعیت. شنیدم در مجلس هم طرحی در مورد افزایش باروری و پیشگیری از کاهش جمعیت وجود دارد؛ این بسیار مهم است. هیچ منافاتی ندارد که ما مراعات بهداشت و سلامت مادران و فرزندان و نوزادان را بکنیم - که خیلی مهم است - در عین حال مراقب باشیم اشتباهی را که قبلاً کردیم،

ادامه ندهیم، دنبال نکنیم؛ مسئله‌ی کاهش جمعیت مسئله‌ی بسیار مهمی است. برای آن دشمنانی که در اوائل صحبت اشاره کردم، بهترین چیز این است که ایران یک کشوری باشد با بیست سی میلیون جمعیت که نصف این جمعیت هم کهن سال و میان سال و از کار افتاده باشند؛ این برایشان بهترین چیز است؛ [اگر] برای این برنامه‌ریزی بتوانند بکنند، حتماً میکنند، پول بتوانند خرج کنند، حتماً خرج میکنند؛ ما باید حرکتمان در مقابل این حرکت، حرکت صحیح و منطقی و خردمندانه و عالمانه باشد که خب خوشبختانه شنیدم در مجلس دوستان دنبال این قضیه هستید و امیدواریم که خداوند به شما کمک کند^۱.

اهمیت مقوله جمعیت و نقش ایجابی عامل جمعیت در اقتدار ملی و پیشرفت کشور.

با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی؛ و با توجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیت کنونی کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز؛ و در جهت جبران کاهش نرخ رشد جمعیت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغ می‌گردد. با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی انجام گیرد. همچنین ضروری است با هماهنگی و تقسیم کار بین ارکان نظام و دستگاه‌های ذیربط در این زمینه، اقدامات لازم با دقت، سرعت و قوت صورت گیرد و نتایج رصد مستمر اجرای سیاست‌ها گزارش شود.

۱- ارتقاء پویایی، بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی.

۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.

۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران بویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه‌ای هزینه‌های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی‌ربط.

۴- تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی-ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری.

۵- ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی-ایرانی و مقابله با ابعاد نامطلوب سبک زندگی غربی.

۶- ارتقاء امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، بویژه اعتیاد، سوانح، آلودگی‌های زیست محیطی و بیماری‌ها.

۷- فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش‌بینی ساز و کار لازم برای بهره‌مندی از تجارب و توانمندی‌های سالمندان در عرصه‌های مناسب.

۸- توانمندسازی جمعیت در سن کار با فرهنگ سازی و اصلاح، تقویت و سازگار کردن نظامات تربیتی و آموزش‌های عمومی، کارآفرینی، فنی - حرفه‌ای و تخصصی با نیازهای جامعه و استعدادها و علایق آنان در

جهت ایجاد اشتغال مؤثر و مولد.

۹- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر تأمین آب با هدف توزیع متعادل و کاهش فشار جمعیتی.

۱۰- حفظ و جذب جمعیت در روستاها و مناطق مرزی و کم تراکم و ایجاد مراکز جدید جمعیتی بویژه در جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان از طریق توسعه شبکه‌های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای کسب و کار با درآمد کافی.

۱۱- مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست‌های کلی جمعیت با تدوین و اجرای ساز و کارهای مناسب.

۱۲- تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری، و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان.

۱۳- تقویت مؤلفه‌های هویت‌بخش ملی (ایرانی، اسلامی، انقلابی) و ارتقاء وفاق و همگرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی بویژه در میان مرزنشینان؛ و ایرانیان خارج از کشور.

۱۴- رصد مستمر سیاست‌های جمعیتی در ابعاد کمی و کیفی با ایجاد ساز و کار مناسب و تدوین شاخص‌های بومی توسعه انسانی و انجام پژوهش‌های جمعیتی و توسعه انسانی^۱.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعیت مامایی کشور ۹۳/۲/۱۵

۱. ابلاغ «سیاست‌های کلی جمعیت» ۹۳/۲/۳۰

کشور بدون جمعیت جوان، یعنی کشور بدون ابتکار و پیشرفت و هیجان و شور و شوق.

کثرت جمعیت جوان یکی از امتیازات کشور است و در صورت استمرار سیاستها و اقدامات نادرستی که منجر به تحدید نسل و کاهش شدید جمعیت جوان کشور در طول سالهای آینده خواهد شد، دچار ضربه بسیار بزرگی بنام «سالمندی عمومی» خواهیم شد. کشور بدون جمعیت جوان، یعنی کشور بدون ابتکار و پیشرفت و هیجان و شور و شوق، بنابراین، برنامه حیاتی تکثیر نسل باید بطور جدی دنبال و پیگیری شود^۱.

فرهنگ سازی مسئله مهم و اصلی در ترغیب جامعه‌ی زنان به استفاده از خدمات مامایی و زایمان طبیعی.

فرهنگ سازی مسئله مهم و اصلی در ترغیب جامعه‌ی زنان به استفاده از خدمات مامایی و زایمان طبیعی است. متخصصین باید زیانهای ناشی از وضع حملهای غیر طبیعی و همچنین فواید و آثار مثبت زایمان طبیعی در حفظ سلامت مادر و کودک را مکرراً در مجامع عمومی و رسانه‌ها تبیین کنند^۱.

وقتی نسلها پیر شدند، دیگر قابل علاج نیست

یکی از خطراتی که وقتی انسان درست به عمق آن فکر میکند، تن او می لرزد، این مسئله‌ی جمعیت است؛ که من به آقای دکتر هاشمی هم به‌نظرم یک جمله‌ی کوتاهی گفتم، با آقای دکتر روحانی هم مفصل صحبت کردیم؛ مسئله‌ی جمعیت را جدی بگیرد؛ جمعیت جوان کشور دارد کاهش پیدا میکند. یک جایی خواهیم رسید که دیگر قابل علاج نیست. یعنی مسئله‌ی جمعیت از آن مسائلی نیست که بگوییم حالا ده سال دیگر فکر

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعیت مامایی کشور ۹۳/۲/۱۵

میکنیم؛ نه، اگر چند سال بگذرد، وقتی نسلها پیر شدند، دیگر قابل علاج نیست^۱.

بلاشک از نظر سیاست کلی کشور، کشور باید برود به سمت افزایش جمعیت؛ البته به نحو معقول و معتدل.

مسئله ی جمعیت که بجد هم مورد بحث و اختلاف نظر در جامعه است، مسئله ی بسیار مهمی است. بلاشک از نظر سیاست کلی کشور، کشور باید برود به سمت افزایش جمعیت؛ البته به نحو معقول و معتدل. همه ی اشکالات و ایرادهایی که وارد میشود -که بعضی از اشکالاتی را هم که مطرح می کنند ما دیده ایم - قابل برطرف شدن و قابل پاسخ دادن است. آنچه مهم است این است که کشور ما با ظرفیت طبیعی و باویژگی جغرافیای سیاسی خود احتیاج دارد به یک جمعیت بیشتر^۲؛

مبانی اسلامی و تفکر اسلامی در زمینه ی جمعیت و افزایش جمعیت یک چیزهای روشن و واضحی است.

علاوه بر این - همانطور که قبلاً هم گفته ایم- مسئله ی نمای جوان برای کشور یک مسئله ی اساسی و مهم و تعیین کننده است. آن طوری که اهل علم و اهل تحقیق بررسی کرده اند و جوانب قضیه را ملاحظه کرده اند و آمارها را مورد مذاقه قرار داده اند، ما اگر چنانچه با این شیوه ای که امروز داریم حرکت می کنیم پیش برویم، در آینده ی نه چندان دور، یک کشور پیری خواهیم بود که علاج این بیماری پیری هم در حقیقت در دسترس

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی ۹۲/۹/۱۹

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

نیست؛ حالاً نه [اینکه] در دسترس ما نیست، [بلکه] در دسترس هیچکس نیست؛ یعنی امروز کشورهایی که در دنیا دچار پیری شده اند و قدرت زاد و ولد خودشان را از دست داده اند، بدشواری می شود گفت که راه علاجی برای حل این مشکل دارند. ما هم طبعاً با همین مشکل مواجه خواهیم شد؛ و نباید بگذاریم به اینجا برسد. البته مبانی اسلامی و تفکر اسلامی در زمینه ی جمعیت و افزایش جمعیت و با توجه به وضع جغرافیای سیاسی منطقه و کشور جمهوری اسلامی، یک چیزهای روشن و واضحی است^۱.

می خواهیم مسئله به شکل عمیق و علمی حل بشود، گره های ذهنی ای که وجود دارد باز بشود، حقیقت قضیه روشن بشود.

همایشی که آقایان گذاشتید، به نظر منجز و کارهای بسیار خوب است. یعنی ما نمی خواهیم این قضیه را با شعار و با اینکه صلوات بفرست تمام بشود و مانند اینها پیش ببریم؛ می خواهیم مسئله به شکل عمیق و علمی حل بشود، گره های ذهنی ای که وجود دارد باز بشود، حقیقت قضیه روشن بشود و به اعتقاد من ما می توانیم این کار را بکنیم؛ یعنی متفکرین ما و صاحبان دانش مرتبط بامسئله ی جمعیت- در هر بخشی از بخشها- می توانند در این زمینه منطبق صحیح و قابل قبولی را ارائه کنند^۲.

فرهنگ سازی در این مسئله مثل خیلی از مسائل دیگر اجتماعی، حرف اول را میزند؛ باید فرهنگ سازی بشود.

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

این همایش البته قدم اول است، یعنی قدم ابتدایی است، [اما] از گذاشتن قانون به نظر من مهم تر است، چون فرهنگ سازی در این مسئله مثل خیلی از مسائل دیگر اجتماعی، حرف اول را میزند؛ باید فرهنگ سازی بشود که متأسفانه امروز این فرهنگ سازی نیست، تعطیل است؛ با اینکه گفته شده، ما هم گفته ایم، دیگران هم گفته اند، در مجلس هم مطرح شده، بعضی ها هم کم و بیش اینجا و آنجا بحث میکنند، لیکن کار فرهنگی به معنای صحیح انجام نگرفته^۱.

فکر را در کشور بگسترانید؛ آن وقت فکری هم که گسترش پیدا می کند، باید فکر عمیق و اساسی و منطقی و قانع کننده برای هر کسی باشد.

به نظر من این کار شما کار خوبی است، کار مناسبی است؛ منتها اکتفا نکنید به اینکه یک میزگردی تشکیل بشود و سخنرانی ای گذاشته بشود و مثلاً تعدادی مقاله چاپ بشود؛ اینها کارهای لازمی است، اما ناکافی است؛ بایستی از امکاناتی که در کشور وجود دارد استفاده کنید، فکر را در کشور بگسترانید؛ آن وقت فکری هم که گسترش پیدا میکند، باید فکر عمیق و اساسی و منطقی و قانع کننده برای هر کسی باشد؛ بنابراین باید کار بشود روی این مسئله که لابد آقایان این کار را کرده اید. من معمولاً وقتی گروه‌ها و افرادی دنبال این هستند که مثلاً یک گردهمایی و همایشی را ترتیب بدهند، همیشه سفارش میکنم، میگویم شما آمد(پایان) را نزدیک قرار ندهید؛ یعنی فرصت قرار بدهید برای اینکه بتوانید کار بکنید، تا آنچه بروز می کند در این همایش، یک چهره و نمای مطلوبی داشته باشد، آبرومند باشد. و لابد آقایان این کار را کرده اید، چون بحمدالله شما

اهل فضل و اهل تحقیق هستید و مؤسسه‌ی شما، مؤسسه‌ی ای است که سابقه‌ی خوبی در این زمینه‌ها دارد؛ لیکن کار را به اینجا متوقف نکنید^۱.

عوامل کاهش جمعیت و موجبات افزایش جمعیت به نحو مطلوب و با اعتدال متناسب، درست سنجیده بشود، مطرح بشود [تا] اقناع بشوند افکار نخبگان.

جوانب قضیه را بسنجید، ببینید چه چیزهایی است که موجب می شود جامعه ما دچار میل به کم فرزندی بشود. این میل به کم بودن فرزند، یک عارضه است؛ والا انسان به طور طبیعی فرزند را دوست می دارد. چرا ترجیح می دهند افرادی که فقط یک فرزند داشته باشند؟ چرا ترجیح می دهند فقط دو فرزند داشته باشند؟ چرا زن به شکلی، مرد به شکلی پرهیز می کنند از فرزند داری؟ اینها را بایستی نگاه کرد و دید عواملش چیست؛ این عوامل را پیدا کنید، بر روی علاج این عوامل بیماری را -که به اعتقاد بنده اینها عوامل بیماری زاست- متخصصین و صاحبان اندیشه را بخواهید فکر کنند. فرض کنید مثلاً بالا رفتن سن ازدواج؛ بلاشک یکی از چیزهایی که باروری را محدود می کند، بالا رفتن سن ازدواج است؛ خب، این یکی از کارهایی است که باید در کشور فکر بشود. چرا سن ازدواج در کشور ما بالا رفته؟ مگر جوان هفده ساله، هجده ساله، نوزده ساله، احتیاج ندارد به اطفاء نیاز جنسی و غریزه‌ی جنسی؟ ما باید این را فکر کنیم. خب، از آن طرف می گویند که اینها خانه ندارند، شغل ندارند، درآمد ندارند؛ ببینیم چگونه می شود کاری کرد که همه‌ی اینها با هم جمع بشود. ما نباید تصوّر بکنیم که حتماً بایستی یک نفری خانه‌ی ملکی داشته باشد، یک شغل درآمداری

داشته باشد، بعد ازدواج بکند؛ نه، إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ؛ (۴) این قرآن است [که] با ما دارد اینجور حرف می زند. یعنی همه ی آن گره های ذهنی ای را که وجود دارد در این زمینه، باید شما باز کنید، یعنی شأن شما و همایشی از این قبیل، این است که بایستی این کار فکری و علمی را بکند؛ یعنی صرفاً بیان فکر، بیان خواست و حتی شعارهایی در این زمینه نباشد. واقعاً کار بشود، کار فکری بشود؛ عوامل کاهش جمعیت و موجبات افزایش جمعیت به نحو مطلوب و با اعتدال متناسب، درست سنجیده بشود، مطرح بشود [تا] اقناع بشوند افکار نخبگان. در این زمینه خب الان عامه ی مردم، بعضی ها متدینند، بعضی ها متعبدند، وقتی گفته می شود، می روند سراغ باروری بیشتر؛ لکن نخبگان جامعه باید قانع بشوند، باید مسئله را قبول کنند؛ اگر نخبگان قبول کردند، کار سهل می شود، کار فرهنگ سازی آسان می شود. در این زمینه ها ان شاء الله بایستی آقایان تلاش کنید و امیدواریم ان شاء الله موفق باشید^۱.

قطعا این کشور با این سطح وسیع، با این تنوع آب و هوایی، با این امکانات فراوان زیرزمینی، با این استعداد بالقوه ی علمی که در این کشور وجود دارد، می تواند یک کشور پرجمعیتی باشد و ان شاء الله خودش هم این جمعیت را اداره کند.

بنده همچنان معتقدم کشور ما کشور هفتاد و پنج میلیونی نیست، کشور ما کشور صد و پنجاه میلیونی [است]، حالا ما دست کم را گرفتیم گفتیم صد و پنجاه میلیون؛ بیشتر هم می شود گفت. قطعاً این کشور با این سطح وسیع، با این تنوع آب و هوایی، با این امکانات فراوان زیرزمینی، با این استعداد بالقوه ی علمی که در این

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

کشور وجود دارد، می تواند یک کشور پرجمعیتی باشد و ان شاءالله خودش هم این جمعیت را اداره کند؛ یعنی همچنان که ما فکر می کنیم که اگر چهار پنج بچه افتاد روی دوش یک خانواده وضع زندگیشان چگونه خواهد شد، فکر این را هم نکنید که این چهار پنج بچه وقتی بزرگ شدند و کاری پیدا کردند و شغلی پیدا کردند چه کمکی می توانند به پیشرفت کشور بکنند؛ یعنی این را هم باید فکر کرد^۱.

یک نگاه مقلدانه ای به زندگی غربی یا به زندگی اروپایی وجود داشته که به اینجاها منتهی شده و میراث آن به ماها رسیده.

یک نگاه مقلدانه ای به زندگی غربی یا به زندگی اروپایی وجود داشته که به اینجاها منتهی شده و میراث آن به ماها رسیده؛ ما هم در یک برهه ای از زمان غفلت کردیم، کاری که باید انجام بدهیم انجام ندادیم. در حالی که امروز در [بعضی] از همین کشورهای غربی از کاهش باروری دارند زیان می بینند، پشیمانند؛ و در بعضی از کشورهای غربی مطلقاً کاهش باروری وجود ندارد؛ یعنی خانواده های پر جمعیت؛ مثلاً خانواده ی آمریکایی با ده دوازده بچه، چطور خانواده ی ایرانی [که] می خواهد از او تقلید کند باید حتماً یک بچه داشته باشد یا دو بچه! که این الان وجود دارد و گزارشها و خبرها از این واقعیت به ما اطلاع می دهد. ان شاء الله که موفق و مؤید باشید^۲.

با این روند کنونی، کشور دچار پیری عمومی خواهد شد.

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه ۹۲/۸/۶

۲. همان.

آینده‌ی پر امید، یکی دیگر از واقعیت‌های کشور است. این نسل جوان خیلی قیمت دارد. من پارسال ماه رمضان همین جا مطلبی را گفتم و خب، مختصری دنبال شد؛ نه به صورت کامل. مسئله‌ی تحدید نسل برای کشور ما خطر است؛ من به شما عرض بکنم. محدود کردن نسل، برای کشور ما یک خطر بزرگی است. ما در منطقه‌ی خطر مبالغ زیادی پیش رفتیم، باید برگردیم؛ میتوانستیم جلوی این کار را بگیریم، نگرفتیم. آنچه که متخصصین و کارشناسان، با نگاه‌های علمی، با دقت علمی بررسی کرده‌اند، ما را به این نتیجه می‌رساند که با این روند کنونی، کشور در آینده دچار مشکل فراوان خواهد شد؛ کشور دچار پیری عمومی خواهد شد. این تحدید نسل، چیز بدی است. البته شنیدم در مجلس طرحی در حال بررسی است؛ منتها آنطور که برای ما نقل کردند، آن طرح جواب نمیدهد؛ این مقداری که در این طرح دیده شده، جوابگو نیست. مسئولین و علاقه‌مندان و آشنایان با مقتضیات این کار در مجلس، باید توجه کنند و درست انجام دهند.

فرزندآوری یک مجاهدت بزرگ است.

یکی از مهمترین وظائف زن، خانه‌داری است. همه میدانند؛ بنده عقیده ندارم به این که زنها نباید در مشاغل اجتماعی و سیاسی کار کنند؛ نه، اشکالی ندارد؛ اما اگر چنانچه این به معنای این باشد که ما به خانه‌داری به چشم حقارت نگاه کنیم، این میشود گناه. خانه‌داری یک شغل است؛ شغل بزرگ، شغل مهم، شغل حساس، شغل آینده‌ساز. فرزندآوری یک مجاهدت بزرگ است. ما با خطاهائی که داشتیم، با عدم دقت‌هایی که از ماها سر زده، یک برهه‌ای در کشور ما متأسفانه این مسئله مورد غفلت قرار گرفت و ما امروز خطراتش را داریم می‌بینیم؛ که من بارها این را به مردم عرض کرده‌ام: پیر شدن کشور، کم شدن نسل جوان در چندین سال

بعد، از همان چیزهائی است که اثرش بعداً ظاهر خواهد شد؛ وقتی هم اثرش ظاهر شد، آن روز دیگر قابل علاج نیست؛ اما امروز چرا، امروز قابل علاج است^۱.

فرزندآوری یکی از مهمترین مجاهدتهای زنان و وظائف زنان است.

فرزندآوری یکی از مهمترین مجاهدتهای زنان و وظائف زنان است؛ چون فرزندآوری در حقیقت هنر زن است؛ اوست که زحماتش را تحمل میکند، اوست که رنجهایش را میبرد، اوست که خدای متعال ابزار پرورش فرزند را به او داده است. خدای متعال ابزار پرورش فرزند را به مردها نداده، در اختیار بانوان قرار داده؛ صبرش را به آنها داده، عاطفه‌اش را به آنها داده، احساساتش را به آنها داده، اندامهای جسمانی‌اش را به آنها داده؛ در واقع این هنر زن‌ها است. اگر چنانچه ما اینها را در جامعه به دست فراموشی نسپریم، آن وقت پیشرفت خواهیم کرد^۲.

این چهره‌ی جوانی که امروز جامعه‌ی ایرانی دارد، از او گرفته خواهد شد.

حد زاد و ولد در جامعه‌ی ما چیست؟ من اشاره کردم؛ یک تصمیم زمان‌دار و نیاز به زمان و مقطعی را انتخاب کردیم، گرفتیم، بعد زمانش یادمان رفت! مثلاً فرض کنید به شما بگویند آقا این شیر آب را یک ساعت باز کنید. بعد شما شیر را باز کنی و بروی! ماها رفتیم، غافل شدیم؛ ده سال، پانزده سال. بعد حالا به ما گزارش میدهند که آقا جامعه‌ی ما در آینده‌ی نه چندان دوری، جامعه‌ی پیر خواهد شد؛ این چهره‌ی جوانی که امروز

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از مداحان ۹۳/۲/۱۱

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از مداحان ۹۳/۲/۱۱

جامعه‌ی ایرانی دارد، از او گرفته خواهد شد. حد زاد و ولد چقدر است؟

این نسل جوانی که امروز ما داریم، اگر در ده سال آینده، بیست سال آینده و در دوره‌ها و مرحله‌های آینده‌ی این کشور بتوانیم آن را حفظ کنیم، همه‌ی مشکلات کشور را اینها حل می‌کنند.

یکی از مهمترین موجودی‌های بازارش ما، همین نسل جوان تحصیلکرده است. نسل جوان تحصیلکرده، هم شجاعت دارد، هم امید دارد، هم نشاط و تحرک دارد. من همین جا در داخل پُرانتز عرض بکنم؛ یکی از خطاهائی که خود ما کردیم - بنده خودم هم در این خطا سهیمم - این مسئله‌ی تحدید نسل از اواسط دهه‌ی ۷۰ به این طرف باید متوقف میشد. البته اولی که سیاست تحدید نسل اتخاذ شد، خوب بود، لازم بود، لیکن از اواسط دهه‌ی ۷۰ باید متوقف میشد. این را متوقف نکردیم؛ این اشتباه بود. عرض کردم؛ مسئولین کشور در این اشتباه سهیمند، خود بنده‌ی حقیر هم در این اشتباه سهیمم. این را خدای متعال و تاریخ باید بر ما ببخشد. نسل جوان را باید حفظ کرد. با این روند کنونی اگر ما پیش برویم - من چندی پیش هم در ماه رمضان در سخنرانی گفتم - کشور پیر خواهد شد. خانواده‌ها، جوانها باید تولید مثل را زیاد کنند؛ نسل را افزایش دهند. این محدود کردن فرزندان در خانه‌ها، به این شکلی که امروز هست، خطاست. این نسل جوانی که امروز ما داریم، اگر در ده سال آینده، بیست سال آینده و در دوره‌ها و مرحله‌های آینده‌ی این کشور بتوانیم آن را حفظ کنیم، همه‌ی مشکلات کشور را اینها حل میکنند؛ با آن آمادگی، با آن نشاط، با آن شوقی که در نسل جوان

هست، و با استعدادی که در ایرانی وجود دارد، پس ما مشکل اساسی برای پیشرفت نداریم^۱.

کشور باید نگذارد که غلبه‌ی نسل جوان و نمای زیبای جوانی در کشور از بین برود؛ و از بین خواهد رفت اگر به همین ترتیب پیش برویم.

از لحاظ نیروی انسانی، ما هفتاد و پنج میلیون نفر جمعیت داریم؛ این جمعیت عامل خیلی مهمی است. من این را همین جا عرض بکنم؛ جمعیت جوان و بانشاط و تحصیلکرده و باسواد کشور، امروز یکی از عاملهای مهم پیشرفت کشور است. در همین آمارهائی که داده میشود، نقش جوانهای تحصیلکرده و آگاه و پر نشاط و پرنبرو را می‌بینید. ما باید در سیاست تحدید نسل تجدیدنظر کنیم. سیاست تحدید نسل در یک برهه‌ای از زمان درست بود؛ یک اهدافی هم برایش معین کردند. آنطوری که افراد متخصص و عالم و کارشناسان علمی این قسمت تحقیق و بررسی کردند و گزارش دادند، ما در سال ۷۱ به همان مقاصدی که از تحدید نسل وجود داشت، رسیدیم. از سال ۷۱ به این طرف، باید سیاست را تغییر میدادیم؛ خطا کردیم، تغییر ندادیم. امروز باید این خطا را جبران کنیم. کشور باید نگذارد که غلبه‌ی نسل جوان و نمای زیبای جوانی در کشور از بین برود؛ و از بین خواهد رفت اگر به همین ترتیب پیش برویم؛ آنطوری که کارشناسها بررسی علمی و دقیق کردند. اینها خطابیات نیست؛ اینها کارهای علمی و دقیق کارشناسی شده است. اگر چنانچه با همین وضع پیش برویم، تا چند سال دیگر نسل جوان ما کم خواهد شد - که امروز قاعده‌ی جمعیتی ما جوان است - و بتدریج دچار پیری خواهیم شد؛ بعد از گذشت چند سال، جمعیت کشور هم کاهش پیدا خواهد کرد؛ چون

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اجتماع مردم بجنورد ۹۱/۷/۱۹

پیری جمعیت با کاهش زاد و ولد همراه است. یک زمانی را مشخص کردند و به من نشان دادند، که در آن زمان، ما از جمعیت فعلی مان کمتر جمعیت خواهیم داشت. اینها چیزهای خطرناکی است؛ اینها را بایستی مسئولین کشور بجذ نگاه کنند و دنبال کنند^۱.

همه‌ی مسئولین کشور - نه فقط مسئولین اداری - روحانیون، کسانی که منبرهای تبلیغی دارند، باید در جامعه درباره‌ی آن فرهنگ‌سازی کنند.

در این سیاست تحدید نسل حتماً بایستی تجدیدنظر شود و کار درستی باید انجام بگیرد. این مسئله‌ی افزایش نسل و اینها جزو مباحث مهمی است که واقعاً همه‌ی مسئولین کشور - نه فقط مسئولین اداری - روحانیون، کسانی که منبرهای تبلیغی دارند، باید در جامعه درباره‌ی آن فرهنگ‌سازی کنند؛ از این حالتی که امروز وجود دارد - یک بچه، دو بچه - باید کشور را خارج کنند. رقم صد و پنجاه میلیون و دویست میلیون را اول امام گفتند - و درست هم هست - ما باید به آن رقمها برسیم^۲.

جمعیت مولد عامل اقتدار است.

فکر افزایش جمعیت فکر درستی است و فکر لازمی است. کشورها اگر بتوانند جمعیت را درست کنند یکی از عوامل اقتدار آنهاست. چین که عضو سازمان ملل شد جز عامل جمعیت عامل دیگری نبود که آن موقع یک میلیارد جمعیت داشت. جمعیت یک هیبتی دارد و الان هم راجع به ایران جمعیت ۷۵ میلیونی

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۵/۳

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۵/۳

ابهت ایجاد کرده است. جمعیت عامل قدرت است و باید مدیریت شود و البته جمعیتی که مولد باشد و خود را اداره کند^۱.

یکی از مشکلات ما این است که برجسته ترین زوج های ما که نخبگان هستند کمترین فرزند را دارند.

شما متخصص جمعیت هستید و آنچه که گفتید قابل تامل است. یکی از مشکلات ما این است که برجسته ترین زوج های ما که نخبگان هستند کمترین فرزند را دارند و این ضرر بزرگ است. چون کشور را از زن انسانهای برتر محروم می کنیم. اقدام شما در این زمینه حرکت بسیار لازمی است^۲.

فقدان دستگاه رصدکننده در این زمینه به ما آسیب زد.

اول کار سال ۶۶ شروع شد پیش من آمدند و تصویر هولناکی را ارائه کردند و ما معتقد شدیم که باید کنترل کرد. منتهی فقدان دستگاه رصدکننده در این زمینه به ما آسیب زد؛ ما که در سال ۷۱ به مقصود رسیده بودیم متأسفانه کسی اطلاع رسانی نکرد و هنوز هم اعلام نشده است و سیاست های کنترلی ادامه دارد^۳.

---

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب پس از استماع گزارش دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص تحولات جمعیتی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۹۱/۴/۲۷

۲. همان.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب پس از استماع گزارش دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص تحولات جمعیتی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۹۱/۴/۲۷

باید این گناه مسئولین کشور را جبران کنیم و فرهنگ سازی نماییم.

باید این گناه مسئولین کشور را جبران کنیم و فرهنگ سازی نماییم . جلسه ای در قم بگذارید و هزاران نفر از نخبگان حوزه را دعوت و موضوع را تبیین و اهمیت آن را اعلام کنید که کشور و اسلام را این مسئله تهدید می کند . با مردم و صدا و سیما صحبت کنید و مکرر هم بگویید و مسئولین کشور هم باید موضوع را تکرار کنند. آقای احمدی نژاد که در این زمینه صحبت کردند مثبت بود و من از ایشان حمایت کردم و خود من هم صحبت خواهم کرد^۱.

اگر مسائل کنترلی حذف شود و کار فرهنگی انجام گیرد مشکل حل خواهد شد.

اقداماتی که ذکر کردید جامع است و مطلب دیگری به ذهن نمی رسد و کارشناسی شده است اما این که بگوییم این اقدامات از طرف شورای عالی انقلاب فرهنگی باشد کامل نیست و باید قانون مجلس گردد و مجلس را توجیه کنید و پزشکان مجلس را کاملاً توجیه نمایید .

این سیاست باید اصلاح می شد و الان به سراغ کمیسیون های مجلس بروید و به دکتر مرنندی و خانم دستجردی توصیه کنید که پیگیری کنند . اگر با این امکانات کار کنید به نتیجه می رسید زیرا طبیعت کشور ما جلوگیری از بارداری نیست و اگر مسائل کنترلی حذف شود و کار فرهنگی انجام گیرد مشکل حل خواهد شد^۲.

۱. همان.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب پس از استماع گزارش دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص تحولات جمعیتی و مصوبات شورای

هر اقدام و تدبیری که می‌خواهد برای متوقف کردن رشد جمعیت انجام بگیرد، بعد از صد و پنجاه میلیون انجام بگیرد.

جمعیت کشور، هفتاد و پنج میلیون. البته بنده همین جا عرض بکنم؛ من معتقدم که کشور ما با امکاناتی که داریم، میتواند صد و پنجاه میلیون نفر جمعیت داشته باشد. من معتقد به کثرت جمعیتیم. هر اقدام و تدبیری که می‌خواهد برای متوقف کردن رشد جمعیت انجام بگیرد، بعد از صد و پنجاه میلیون انجام بگیرد^۱.

ما اگر دو برابر امروز هم جمعیت داشته باشیم، باز هم می‌توانیم بدون کمترین نیازی به کشورهای دیگر، خود را به بهترین وجه اداره کنیم.

ما اگر دو برابر امروز هم جمعیت داشته باشیم، باز هم می‌توانیم بدون کمترین نیازی به کشورهای دیگر، خود را به بهترین وجه اداره کنیم. این ظرفیت خوب، هم در خاک بابرکت ما، و هم در استعدادهای انسانی ممتاز کشور، و هم در دستورات و روش و قانون اساسی، و هم در مسئولان ما وجود دارد^۲.

عالی انقلاب فرهنگی ۹۱/۴/۲۷

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان نظام ۹۰/۵/۱۶

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب در مراسم بیعت اقشار مختلف مردم ۶۸/۴/۱۸

مسئله‌ی جمعیت را جدی بگیرید؛ جمعیت جوان کشور دارد کاهش پیدا می کند. یک جایی خواهیم رسید که دیگر قابل علاج نیست. یعنی مسئله‌ی جمعیت از آن مسائلی نیست که بگوییم حالا ده سال دیگر فکر می کنیم؛ نه، اگر چند سال بگذرد، وقتی نسلها پیر شدند، دیگر قابل علاج نیست. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی ۹۲/۹/۱۹